

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová pravidla IBA pro dokazování v mezinárodním rozhodčím řízení

Dokazování, resp. provádění důkazů, je velmi často kritickým krokem při řešení sporů (nejen) v arbitrážních řízeních; o to spíše v rozhodčích řízeních mezinárodních, kde závazná pravidla pro dokazování obvykle neexistují. Řešení otázky průběhu dokazování nabývá na významu v současné době, kdy v důsledku pandemie COVID-19 je limitována možnost osobní účasti na ústních jednáních, která se tudíž čím dál častěji přesouvají do virtuálního prostředí.

I na tuto skutečnost reagují „nová“ pravidla Mezinárodní advokátní komory (*International Bar Association*, dále jen „**IBA**“) pro dokazování v mezinárodním rozhodčím řízení (*IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration*), která byla formálně zveřejněna dne 17. 2. 2021 (dále jen „**Pravidla IBA pro dokazování**“).[\[1\]](#)

Pravidla IBA pro dokazování představují revizi jejich verze z roku 2010 (ta navazovala na původní verzi pravidel uveřejněnou v roce 1999, které zase předcházela pravidla z roku 1983). Účelem aktualizace – v mezinárodní rozhodčí komunitě široce přijímaných – pravidel IBA týkajících se dokazování je zejména reflektovat výzvy spojené s používáním nových technologií v rozhodčím řízení a implementovat řadu dalších změn vyplývajících z procesní praxe rozhodců po celém světě. Aktualizovaná Pravidla IBA pro dokazování se přitom uplatní na všechna arbitrážní řízení, kde strany sporu ujednávají jejich použití po dni 17. 12. 2020 (tj. po dni, kdy tato byla oficiálně přijata).

Níže shrnujeme nejvýznamnější změny, které revize Pravidel IBA pro dokazování přináší.

Kyberbezpečnost a ochrana (osobních) údajů v rámci rozhodčího řízení

Rozhodčí senát má po zahájení rozhodčího řízení povinnost co nejdříve se stranami sporu projednat otázky týkající se praktických aspektů procesu dokazování (tj. např. rozsah, časový rámec či způsob dokazování). Příklady otázek, které by měl rozhodčí senát se stranami takto projednat, byly revizí Pravidel IBA pro dokazování rozšířeny o otázku „řešení jakékoli záležitosti týkající se kyberbezpečnosti a ochrany (osobních) údajů“ (srov. čl. 2 odst. 2 písm. e)). Je zde tedy zjevná snaha zdůraznit i v rámci rozhodčích řízení stále se zvyšující důležitost bezpečnosti informací (i ve světle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně osobních údajů), a to již v rané fázi procesu.

Doprovodný komentář k Pravidlům IBA pro dokazování v této souvislosti uvádí, že strany a rozhodčí senáty mohou k těmto „novým“ záležitostem nalézt užitečné informace a inspiraci pro možná řešení zejména v rámci dokumentů (i) *Roadmap to Data Protection in International Arbitration*, [\[2\]](#) a (ii) *CPR Protocol on Cybersecurity in International Arbitration*.[\[3\]](#)

Předkládání dokumentů účastníky řízení

Pravidla IBA pro dokazování dále zpřesňují některé otázky ohledně předkládání dokumentů v rámci rozhodčího řízení.

Strany jednak nejsou povinny předkládat více vyhotovení (kopií) dokumentů, které jsou v zásadě identické

(srov. čl. 3 odst. 12 písm. c)). Uvedené pravidlo je vedeno snahou minimalizovat náklady stran a rozhodčího senátu na studium založených písemností v situaci, kdy pro spor není více kopií totožného dokumentu podstatné.

Pravidla IBA pro dokazování dále zpřesnily požadavky týkající se nutnosti překladu zakládáných písemností. Dokument zakládáný stranou z její vlastní iniciativy musí být opatřen překladem do jazyka rozhodčího řízení; naproti tomu předkládá-li strana dokument na žádost (k výzvě) protistrany, nemusí takovýto dokument být již překladem opatřen (srov. čl. 3 odst. 12 písm. d)).

Forma jednání, v jehož rámci probíhá provádění důkazů

Patrně nejvýznamnějším přínosem Pravidel IBA pro dokazování je výslovně zavedená možnost vést jednání, v jehož rámci má být dokazování provedeno, formou tzv. „distančního jednání“ („*Remote Hearing*“), a to buď na základě žádosti některé ze stran anebo na základě vlastní iniciativy rozhodčího senátu a po projednání se stranami sporu (srov. čl. 8 odst. 2). Distančním jednáním je přitom míněno jednání, které je vedeno prostřednictvím telekonference, videokonference či jiné komunikační technologie, která umožňuje více osobám na různých místech se daného jednání účastnit současně. Distančním jednáním se má přitom na mysli též jednání „*hybridní*“, neboť Pravidla IBA pro dokazování definičně vymezují distanční jednání tak, že se tímto způsobem může vést jednání celé nebo jen v určité části, resp. za distanční účasti jen některé ze strany sporu.

V každém případě musí být před takovýmto jednáním vytvořeny tzv. „Zásady distančního jednání“ („*Remote Hearing Protocol*“), které mají zajistit, aby bylo distanční jednání vedeno efektivně, spravedlivě a v maximální možné míře bez nechtěných přerušování („*efficiently, fairly and, to the extent possible, without unintended interruptions*“). Mezi jinými pak takovéto zásady mohou řešit otázku konkrétních komunikačních prostředků, jichž má být použito, jak budou dokumenty v rámci takového jednání předkládány svědkům a rozhodčímu senátu, záruky neovlivnitelnosti a plné pozornosti vyslychaných osob atd. (pro další podrobnosti zejména viz str. 25 komentáře k Pravidlům IBA pro dokazování).

Hodnocení důkazů

Předchozí verze pravidel IBA pro dokazování výslovně neřešila otázku, jak nakládat s důkazem, který byl získán nezákonně. Pravidla IBA pro dokazování nově stanoví, že rozhodčí senát *může* na žádost strany anebo z vlastního podnětu takovýto důkaz vyloučit (srov. čl. 9 odst. 3). Nicméně s ohledem na jistou rozpornost vnímání otázky nezákonnosti získání důkazu v rámci jednotlivých národních jurisdikcí zůstalo uvedené ustanovení bez bližší specifikace toho, o jaké skutečnosti se má konkrétně jednat (oproti tomu, čl. 9. odst. 2 předkládá seznam situací, kdy by rozhodčí senát měl příslušný důkaz z důvodu nepřijatelnosti vyloučit). Bude tedy na rozhodčím senátu, aby v konkrétní věci posoudil přípustnost důkazního návrhu z pohledu (ne)zákonnosti jeho získání některou ze stran sporu.

Další (dílčí) praktické novinky

Ve snaze zohlednit některé procesní a procedurální postupy, které se v posledních letech v arbitrážní komunitě poměrně široce vžíly, obsahují Pravidla IBA pro dokazování nad rámec výše uvedeného několik dalších dílčích změn. Bylo například upřesněno, že účastníci řízení mohou předkládat svědecká prohlášení (srov. čl. 4 odst. 6 písm. b)), resp. znalecké posudky (srov. čl. 5 odst. 3 písm. b)), které mohou reagovat nejen na záležitosti řešené v podáních druhé strany sporu, ale také na záležitosti týkající se nového skutkového stavu, jenž v mezidobí mohl doznat změn, a na který tak strany sporu nemohly patřičně reagovat již „v prvním kole“ svých vyjádření.

Dále bylo zpřesněno oprávnění znalce ustanoveného rozhodčím senátem, a to ve vztahu k řešení žádostí

takovéhoto znalce o předložení dokumentů nebo jiných podkladů ze strany účastníků rozhodčího řízení (srov. čl. 6 odst. 3). Tím, že byly ze znění příslušného ustanovení vypuštěny některé části, je nyní nesporné, že takovýto znalec není oprávněn rozhodovat či jinak řešit spory ohledně požadovaných informací, resp. námitky stran proti jejich poskytnutí.

Mimo jiné byla konkretizována otázka možnosti předvolání svědka, popřípadě osoby znalce, k ústnímu jednání poté, co bylo rozhodčímu senátu předloženo písemné svědecké prohlášení, resp. znalecký posudek. Obecně totiž platí, že netrvá-li protistrana na křížovém výslechu svědka či znalce, je písemné vyhotovení svědeckého prohlášení, resp. znaleckého posudku, pokládáno za přímý důkaz, a příslušný svědek nebo znalec se tak na jednání, kde se provádí dokazování, nemusí osobně dostavit.

Panovala však dosud určitá nejistota, zda může strana, která svědka či znalce sama navrhla, trvat na jejich předvolání k jednání, přestože již bylo rozhodčímu senátu předloženo písemné stanovisko těchto osob (které by tak mělo být pokládáno za přímé svědectví) a přestože se protistrana vzdala svého práva na jejich křížový výslech. V novém znění Pravidel IBA pro dokazování se proto explicitně stanoví, že rozhodčí senát může další přímé - ústní - svědectví povolit (srov. čl. 8 odst. 5).

Závěr

Aktualizovaná Pravidla IBA pro dokazování nepřinášejí převratné změny do již zažité mezinárodní rozhodčí praxe; mají toliko za cíl aprobovat v mezidobí vyvinuvší se rozhodcovskou praxi nebo vyjasnit některé dosud sporné otázky. Nepochybně však velice příhodně reagují na potřeby současné doby, kdy se v důsledku pandemie COVID-19 posouvá (původně osobní) podoba rozhodčích jednání, ať už celkově, nebo zčásti, do virtuálního prostředí. Pravidla IBA pro dokazování přitom nabízejí možná řešení, jak zajistit, aby i virtuální rozhodčí jednání skýtalo stejné záruky efektivního a spravedlivého průběhu, jako je tomu v případě jednání osobního.

Mgr. Dušan Sedláček,
partner

Mgr. Jan Šturm, LL.M.,
partner

JUDr. Ondřej Mocek,
koncipient

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelpartners.cz

[1] Anglické znění Pravidel IBA pro dokazování, jakož i doplněného komentáře k nim, je pak dostupné >>> [zde](#).

[2] Vytvořeno International Council for Commercial Arbitration ve spolupráci s IBA, v anglickém znění dostupné >>> [zde](#).

[3] Vytvořeno International Council for Commercial Arbitration ve spolupráci s New York City Bar Association, v anglickém znění dostupné >>> [zde](#).

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)